

**UCHWAŁA NR XXXVII/215/2021
RADY MIEJSKIEJ W BIAŁEJ PISKIEJ**

z dnia 31 marca 2021 r.

**w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny za
2020 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j.: Dz.U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz.U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.) - Rada Miejska w Białej Piskiej uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny za 2020 rok - stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Białej Piskiej

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Białej Piskiej

Marek Grabowski

SPRAWOZDANIE

**z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 r.
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją przedmiotowych zadań.
Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2018 - 2020 przyjętego Uchwałą Nr XXXII/251/2017 Rady Miejskiej
w Białej Piskiej z 21 grudnia 2017 r.**

Zadania wynikające z ustawy z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019, poz. 1111) w zakresie obowiązków Gminy Biała Piska reguluje art. 176 ww. ustawy.

Do zadań własnych Gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

W okresie od 01-01-2010 r. do 31-12-2020 r. realizowana była większość zadań z powołanego wyżej katalogu. Uchwałą Nr XXXII/251/2017 Rady Miejskiej w Białej Piskiej z 21 grudnia 2017 r. został przyjęty Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018- 2020 (obowiązywał do 31-12-2020 r.)

Celem głównym Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Biała Piska w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo - wychowawczych. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

W przedmiotowym okresie realizowane były zadania w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Pracę z rodzinami prowadził 1 asystent

rodziny w wymiarze przeliczeniowym 1 etat. Z uwagi na stan epidemii w Polsce i wprowadzone w związku z tym obostrzenia praca z rodzinami była znacznie utrudniona i odbywała się w bardzo trudnych warunkach wynikających z zagrożenia epidemiologicznego COVID-19.

Asystent rodziny działa profilaktycznie, co z uwagi na charakter przedmiotowych spraw jest bezcenne. Potrzebę intensyfikacji działań asystenta rodziny zauważają pracownicy socjalni oraz kuratorzy Sądu Rejonowego w Piszcu, Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Placówki Oświatowe. Jednocześnie ww. podmioty bardzo pozytywnie oceniają efekty pracy asystenta rodziny ze współpracującymi już rodzinami.

Do podstawowych zadań asystenta rodziny należało:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,

- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi, troski o edukację i rozwój dzieci, dbałość o zdrowie, gospodarowanie budżetem domowym,

- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz problemów wychowawczych z dziećmi,

- wspieranie rodziny zagrożonej wykluczeniem społecznym poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawczości, podniesienie samooceny i wzbudzenie wiary we własne siły,

- wspieranie aktywności społecznej rodziny,

- motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,

- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,

- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,

- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny dyrektorowi ośrodka,

- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,

- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,

- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,

- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna się za niezbędną.

W 2020 roku pomocą i wsparciem asystenta rodziny objętych było 17 rodzin z terenu Gminy Biała Piska. Asystent pracuje w oparciu o opracowane dokumenty: plan pracy z rodziną, protokół ze spotkania z rodziną, miesięczne sprawozdania z pracy z rodziną, okresowa ocena sytuacji rodziny. W pieczy zastępczej w roku 2020 roku przebywało 14 dzieci z terenu Gminy Biała Piska.

W rodzinach zastępczych spokrewnionych- 4 dzieci, - w rodzinach zastępczych niezawodowych - 3 dzieci, w rodzinie zastępczej zawodowej – 4 dzieci, w rodzinnym domu dziecka – 3 dzieci. Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej współfinansował koszy pobytu dzieci w pieczy zastępczej, jako zadanie własne - obowiązkowe z ustawy z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ramach zadań w zakresie wspierania rodziny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej sporządzał sprawozdania rzeczowo - finansowe z zakresu wspierania rodziny. Zapewniał wsparcie materialne dla ubogich rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Członkowie rodzin przeżywających trudności-opiekuńczo wychowawcze mieli możliwość korzystania z nieodpłatnych porad prawnych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Piszcu, konsultacji psychologicznych w Punkcie Konsultacyjnym przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białej Piskiej, w Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Piszcu oraz innych

służb udzielających pomocy rodzinom potrzebującym. Z uwagi na panującą sytuację epidemiologiczną konsultacje odbywały się w większości online.

Na bieżąco prowadzony był monitoring sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, prowadzona była także działalność informacyjno- edukacyjna.

W zakresie podnoszenia kompetencji służb i instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny pracownicy M-GOPS w Białej Piskiej uczestniczyli w szkoleniach na temat:

„Prawo i praktyka realizacji funkcji asystenta rodziny”- 1 osoba,

„W jaki sposób przeprowadzić posiedzenia grup roboczych i ZI w czasie epidemii? Jak monitorować sytuację rodziny objętej NK podczas kwarantanny? Jaką dokumentację powinien gromadzić pracownik socjalny w obecnej sytuacji?”- 1 osoba,

„Pomoc dziecku z problemem przemocy”- 2 osoby,

„Zadania i kompetencje ZI”- 1 osoba,

„Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie -najnowsze zmiany”- 1 osoba,

„Osoby z zaburzeniami psychicznymi w świetle ustawy o pomocy społecznej i ustawy o ochronie zdrowia psychicznego- obowiązki gminy i powiatu”- 1 osoba.

W celu dokonania monitoringu i ewaluacji Uchwały Nr XXXII/251/2017 Rady Miejskiej w Białej Piskiej z 21 grudnia 2017 r. - Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 - 2020 dokonano analizy danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem i pomocą M-GOPS w Białej Piskiej oraz analizy przeważających problemów w rodzinach.

Dokonano porównania danych zawartych w tabelach 1 i 2.

Tabela nr 1.

Wyszczególnienie	Rok 2019	Rok 2020
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	523	450
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	642	580
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	70	63

Tabela nr 2.

Występujący problem	Rok 2019	Rok 2020
Ubóstwo	437	379
Bezrobocie	357	309
Długotrwała lub ciężka choroba	154	122
Niepełnosprawność	108	88
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem:	95	75
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- rodzina niepełna	56	44
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- rodzina wielodzietna	28	24
Potrzeba ochrony macierzyństwa	58	37
Potrzeba ochrony macierzyństwa- w tym wielodzietność	55	36
Alkoholizm / problem alkoholowy	5	4
Bezdomność	7	5
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	8	3
Zdarzenie losowe	2	2

Z przeprowadzonej analizy wynika, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2020 roku ma tendencję zniżkową w stosunku do roku poprzedniego i wynika to z rosnących wynagrodzeń i dotyczy wyłącznie świadczeń pieniężnych.

Ponadto w ramach przedmiotowych zadań dotyczących wspierania rodziny w okresie od 01-01-2020 r. do 31-12-2020 r. M-GOPS wspólnie realizował zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Biała Piska.

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Biała Piska realizowany był w grupach zadań:

- 1) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W ramach Punktu Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie prowadzone były następujące działania:

- wsparcie psychologa, pracownika socjalnego,

W ramach informacji i edukacji społeczności lokalnej prowadzone były działania:

- prowadzenie strony internetowej
- rozpowszechnianie materiałów informacyjnych.

Doskonalenie kompetencji służb i instytucji prowadzono poprzez:

- szkolenia wewnętrzne dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz pracowników instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wycieczki dla uczniów ze szkół Gminy Biała Piska,
- szkolenia pracowników M-GOPS organizowane przez firmy szkolące.

Odnosząc się do potrzeb związanych z realizacją zadań w zakresie wspierania rodziny zauważyć trzeba wzrost ilości spraw związanych z realizacją zadań obowiązkowych Gminy z ustawy z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Potrzebne są znaczne środki finansowe na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny, który przez profilaktykę wspólnie z pracownikami socjalnymi przyczynia się do zmniejszania kosztów współfinansowania pobytu dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wyzwaniem w 2020 roku jest epidemia coronawirusa, a także odczulane jej skutki. Wiele osób straciło i jeszcze utraci pracę, część z nich znajdzie się w sytuacji ubóstwa. Zauważalne jest również zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze dla osób które opuszczają szpitale i które wymagają pomocy po przejściu covid19. Niepokojący jest wzrost zaburzeń zdrowia psychicznego wśród dzieci i osób dorosłych. Regularna aktywność ruchowa oraz kontakty z innymi ludźmi, nie tylko z najbliższą rodziną, są niezbędne dla zachowania zdrowia psychicznego. Ich brak może niestety sprzyjać jego pogorszeniu. Wymuszona sytuacja przebywania z tymi samymi osobami na stosunkowo niewielkiej przestrzeni może także negatywnie wpływać na relacje rodzinne. Konieczność pracy z domu z jednej strony pomaga zaoszczędzić czas na dojazdy, z drugiej jednak strony trudniej jest wtedy zachować zdrową równowagę pomiędzy pracą a życiem osobistym i wypoczynkiem.

Ponadto zamknięcie szkół i wprowadzenie nauki zdalnej, ograniczenie kontaktów społecznych, rówieśniczych wpływa negatywnie na rozwój młodych ludzi. Szkoła to nie tylko miejsce nauki, ale i miejsce spotkań, treningu umiejętności społecznych, tak ważnych dla przyszłego życia. Pandemia COVID-19 ograniczyła znacząco i tak niedostateczny dostęp do opieki zdrowotnej dla większości ludzi, w tym pomocy psychiatrycznej i psychologicznej. Porady zdalne nie zawsze pozwalają w wystarczający sposób zdiagnozować pacjentów, trudniej też o nawiązanie więzi terapeutycznej. W związku z powyższym negatywne skutki epidemii w sposób znaczący wpłyną na sytuację rodzin, co już znajduje odzwierciedlenie w naszej pracy.

Uchwałą Nr XXXV/194/2021/ z dnia 13 stycznia 2021 r. Rada Miejska w Białej Piskiej przyjęła nowy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023.